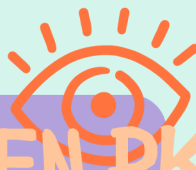

VANAF GROEP 4

WAN BUKU GI DEN PKIN KINDERBOEK

MEIVAKANTIE

ODI ODI

**Heb je al meivakantie??
Dan is dit boek voor jou.
Gebruik dit boek om
leuke spelletjes en
verhaaltjes te lezen.
begin maar gauw!**

SA NA YU NEN?

WAT IS JOUW NAAM?

OMENI YARI YU ABI?

HOE OUD BEN JE?

KON TERI

TEL MEE

WAN - ÉÉN

TU - TWEE

DRI - DRIE

FO - VIER

FEIFI - VIJF

SIKSI - ZES

SEIBI - ZEVEN

AITI - ACHT

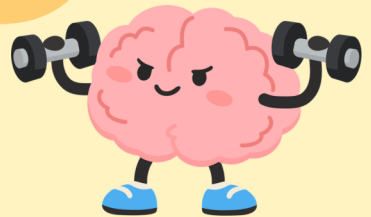
NEIGI - NEGEN

TIN - TIEN

BEGIN HIER

VRAAG

Wat is 100 in
het Surinaams?

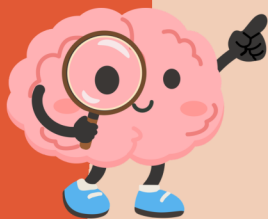
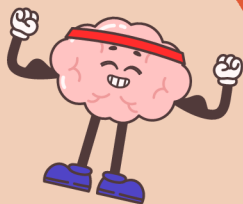
.....

HET ANTWOORD IS HONDROU OF ONDRU. JE SPREEKT DE U UIT ALS OE.

WAN KRABDAGU

Wist je dat wasberen hun voedsel vaak wassen in water? Dat gedrag heeft hen hun Nederlandse naam 'wasbeer' opgeleverd. In het Surinaams heet een wasbeer een **krabdagu**. In werkelijkheid doen ze dit niet om hun eten schoon te maken, maar om het beter te voelen met hun gevoelige poten, omdat het water hun tastzin versterkt.

VAN LINKS NAAR RECHTS

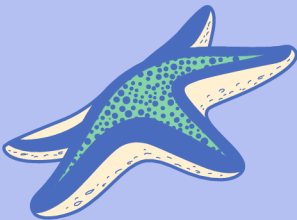
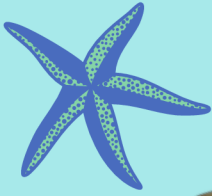
1. WAT IS EEN SLAG IN HET SURINAAMS?
2. WAT IS EEN HOND IN HET SURINAAMS?
3. WAT IS EEN VARKEN IN HET SURINAAMS?

VAN BOVEN NAAR BENEDEN

4. WAT IS EEN WASBEER IN HET SURINAAMS?
5. WAT IS EEN PAARD IN HET SURINAAMS?

A SEKREPATU DE SCHILPAD

LERI ABRA DEN SEKREPATU

LEER OVER SCHILPADDEN

DE SCHILDPAD: EEN WANDELEND HUISJE MET GEHEIME SUPERKRACHTEN

Stel je voor dat je over het strand loopt en ineens een dier ziet met een stevig huisje op zijn rug. Het beweegt langzaam, kijkt nieuwsgierig en lijkt wel een levende tijdmachine. Welkom in de wereld van de schildpad. Dit bijzondere reptiel loopt, zwemt en graaft al meer dan tweehonderd miljoen jaar op aarde. Dat is langer dan de dinosauriërs ooit hebben geleefd.

Een schildpad is een **reptiel**, net als krokodillen en hagedissen. Zijn meest opvallende kenmerk is **de schelp**. Die is niet zomaar een draagbaar huisje, maar écht vastgegroeid aan het bot van de schildpad. De bovenkant heet het **karaat** en de onderkant de **plastron**. Samen vormen ze een supersterk **pantser**. Een schildpad kan er dus nooit uit kruipen. Het is een deel van zijn lichaam, net zoals jouw ruggengraat.

LEEFTIJD

Schildpadden staan wereldwijd bekend om hun lange leven. Veel soorten worden makkelijk **vijftig tot honderd** jaar oud. **Reuzenschildpadden** op afgelegen eilanden kunnen zelfs meer dan **honderdvijftig** jaar worden. De beroemde **Jonathan**, een reuzenschildpad op het **eiland Sint-Helena**, is al bijna **twee eeuwen oud**. Ze groeien **langzaam**, worden pas op latere leeftijd **volwassen** en hebben weinig **natuurlijke vijanden** zodra hun harde schelp volledig is ontwikkeld. Door hun trage stofwisseling en **veilige pantser** kunnen ze zo extreem oud worden.

EET- EN LEEFGEWOONTE

Het menu van een schildpad hangt af van zijn soort en leefomgeving. Landschildpadden zijn meestal **planteneters**. Ze grazen op grassen, bladeren, fruit en bloemen. Zoetwaterschildpadden en zeeschildpadden zijn vaak **alleseters** of **vleeseters**. Ze jagen op insecten, visjes, slakken en waterplanten, en sommige zeeschildpadden zijn gespecialiseerd in het eten van kwallen of sponzen. Schildpadden zijn **koudbloedig**, wat betekent dat ze hun **lichaamswarmte** van de omgeving moeten halen. Daarom zie je ze vaak urenlang zonnen op een rots of boomstronk. Ze zijn over het algemeen rustige dieren die hun dag indelen met zoeken naar **voedsel, zonnen, zwemmen of wandelen en uitrusten**. In koude of droge perioden kunnen ze maandenlang **stilzitten of een winterslaap** houden om energie te sparen.

DE SCHILDPAD: EEN WANDELEND HUISJE MET GEHEIME SUPERKRACHTEN

Stel je voor dat je over het strand loopt en ineens een dier ziet met een stevig huisje op zijn rug. Het beweegt langzaam, kijkt nieuwsgierig en lijkt wel een levende tijdmachine. Welkom in de wereld van de schildpad. Dit bijzondere **reptiel** loopt, zwemt en graaft al meer dan tweehonderd miljoen jaar op aarde. Dat is langer dan de dinosauriërs ooit hebben geleefd.

TYPE SCHILDPADDEN EN HUN WOONGEBIED

Er zijn drie hoofdtypen schildpadden, elk met een eigen lichaamsbouw. **Zeeschildpadden** hebben platte, gestroomlijnde schelpen en platte poten die op peddels lijken, ideaal voor het zwemmen. **Landschildpadden** hebben hoge, koepelvormige schelpen en sterke, stompe poten die gemaakt zijn om over droge grond te lopen. **Zoetwaterschildpadden** zitten daar tussenin. Zij hebben een iets plattere schelp en zwemvliezen tussen hun tenen, zodat ze zowel goed kunnen zwemmen als zich op de kant kunnen verplaatsen.

Schildpadden leven over bijna de hele wereld, maar elk type kiest zijn eigen favoriete omgeving. Zeeschildpadden zwemmen in **warme en tropische oceanen** en komen alleen aan **land** om eieren te leggen. Landschildpadden vinden we in **droge woestijnen, mediterrane gebieden en graslanden**. Zoetwaterschildpadden wonen in **stilstaande wateren zoals moerassen, vijvers, meren** en langzaam stromende rivieren. Ze kiezen altijd plekken met **voldoende zonlicht** om op te warmen, schuilplaatsen om te verstoppen en genoeg voedsel in de buurt.

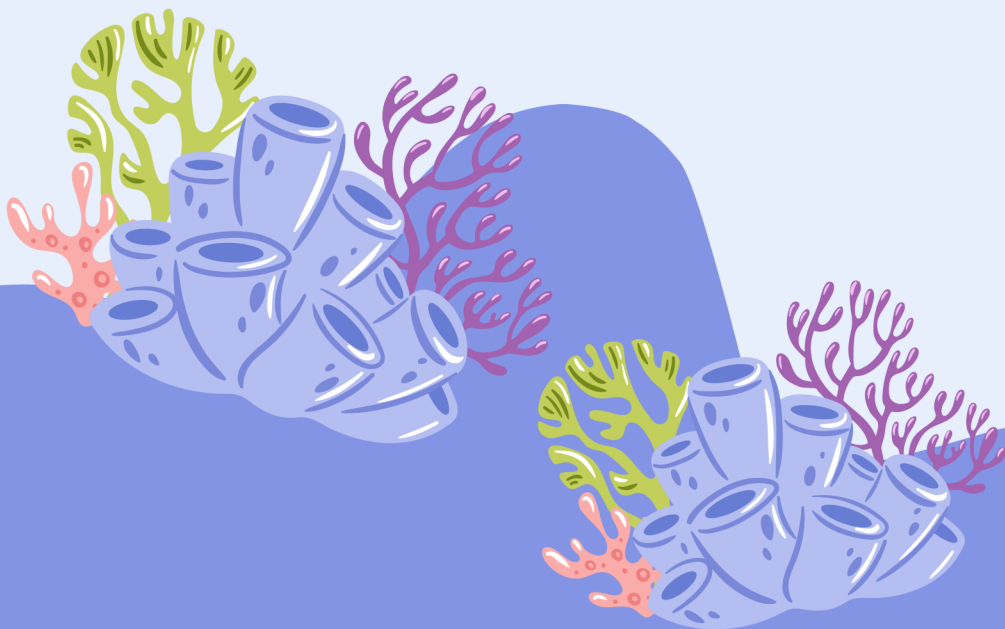

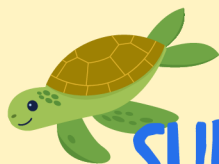
HOE KUN JIJ EEN SCHILDPAD HELPEN

Schildpadden hebben het tegenwoordig moeilijk. Plastic in zee, te veel licht op stranden en veranderend weer maken hun leven zwaar. Maar jij kunt het verschil maken. Gebruik zo min mogelijk plastic en ruim zwerfvuil op, ook tijdens je vakantie. Zet s nachts lampen uit of dim ze bij de kust. Pas uitgekomen schildpadjes volgen het natuurlijke maanlicht naar de zee en felle lampen leiden ze de verkeerde kant op. Koop nooit een wilde schildpad als huisdier. Ze horen in de natuur thuis en hebben zeer gespecialiseerde zorg nodig. Deel wat je hebt geleerd. Hoe meer mensen schildpadden begrijpen, hoe beter ze beschermd kunnen worden.

WIST JE DAT...

Schildpadden hebben **geen tanden**. Ze gebruiken een scherpe **hoornsnavel** om hun voedsel te pakken. De **lederschildpad** leeft vooral van kwallen en daarom ziet zijn soepele schelp eruit als een wandelende pudding. De natuur is een avontuur dat nooit ophoudt. Ontdek haar, bescherm haar en zorg dat de schildpad altijd veilig zijn weg kan vinden.

SUKU ALA DEN WORTU

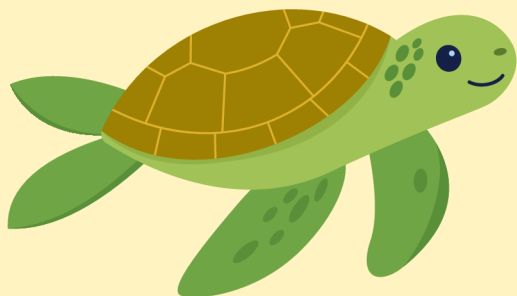
ZOEK ALLE WOORDEN

P	O	J	U	I	T	S	R	U	S	T	E	N	F	W	A	R	M	Z	U
X	T	A	N	D	E	N	W	I	N	T	E	R	S	L	A	A	P	W	T
U	W	I	L	D	E	S	C	H	I	L	D	P	A	D	B	W	E	U	
I	N	S	E	C	T	E	N	P	L	A	N	T	E	N	E	T	E	R	S
Z	E	E	H	O	O	R	N	S	N	A	V	E	L	M	E	E	R	F	K
O	M	E	X	W	A	T	E	R	P	L	A	N	T	E	N	V	Q	V	A
L	I	C	H	A	A	M	S	W	A	R	M	T	E	Y	D	Q	M	U	U
I	Z	O	E	T	W	A	T	E	R	S	C	H	I	L	P	A	D	I	R
Z	W	E	M	V	L	I	E	Z	E	N	S	P	O	N	Z	E	N	L	M
X	V	I	S	O	Y	I	H	Z	E	E	S	C	H	I	L	P	A	D	M
T	T	R	O	P	I	S	C	H	K	O	U	D	B	L	O	E	D	I	G
R	V	V	J	V	E	R	M	A	A	N	L	I	C	H	T	A	S	G	U
F	O	M	E	D	I	T	E	R	R	A	N	E	G	E	B	I	E	D	
L	E	D	E	R	S	C	H	I	L	D	P	A	D	D	U	O	B	Z	G
L	D	B	E	S	C	H	E	R	M	I	N	G	P	A	N	T	S	E	R
B	S	V	L	E	E	S	E	T	E	R	S	Z	W	E	M	M	E	N	V
X	E	K	O	X	L	A	N	D	S	C	H	I	L	P	A	D	Y	Q	F
L	L	Q	C	V	O	L	W	A	S	S	E	N	P	L	A	S	T	I	C
A	L	L	E	S	E	T	E	R	S	G	R	A	S	L	A	N	D	R	E
V	M	J	T	S	I	N	T	H	E	L	E	N	A	H	L	A	N	D	

Find these words:

- TANDEN
- LEDERSCHILDPAD
- HOORNSNAVEL
- PLASTIC
- ZEE
- MAANLICHT
- WILDE SCHILDPAD
- BESCHERMING
- ZWERFVUIL
- PLANETENETERS
- VLEESETERS
- INSECTEN
- VIS
- SLAKKEN
- WATERPLANTEN
- KWALLEN
- SPONZEN
- WINTERSLAAP
- REPTIEL
- ZEESCHILPAD
- LANDSCHILPAD
- ZOETWATERSCHILPAD
- LAND
- TROPISCH
- WARM
- WOESTIJN
- MEDITERRANE GEBIED
- GRASLAND
- WATER
- MOERAS
- V...ER

ABRA DEN SEKREPATU OVER DE SCHILDPAD

WAN SEKREPATU
EEN SCHILDPAG

A SE /A BIGIWATRA
DE ZEE

WAN EKSI
EEN EI

A PRASUN
DE PLANT

WAN KWALA
EEN KWAL

SAN WAN SEKREPATU E DU? WAT DOET EEN SCHILDPAD?

WAN SEKREPATU E NYAN PRANSUN.
EEN SCHILDPAD EET PLANTEN

WAN SEKREPATU E WAKA NA TAPU A LANTI.
EEN SCHILDPAD LOOPT OVER HET LAND.

WAN SEKREPATU E SWEN NA INI A SE.
EEN SCHILDPAD ZWEMT IN DE ZEE.

WAN SEKREPATU E LOBI A WARAN.
EEN SCHILDPAD HOUDT VAN DE WARMTE.

WAN SEKREPATU E TRON WAN HONDRU YARI.
EEN SCHILDPAD WORDT HONDERD JAAR.

WAN SEKREPATU E SRIBI FURU.
EEN SCHILDPAD SLAAPT VEEL.

WAN SEKREPATU E NYAN KWALA.
EEN SCHILDPAD EET KWALLEN.

WAN SEKREPATU E POTI EKSI.
EEN SCHILDPAD LEGT EIENEN.

WAN SEKREPATU E WAKA SAFRI.
EEN SCHILDPAD LOOPT RUSTIG.

WAN SEKREPATU E LOBI A SON.
EEN SCHILDPAD HOUDT VAN DE ZON.

WAN SEKREPATU ABI EN EIGI OSO.
EEN SCHILDPAD HEEFT ZIJN EIGEN HUIS.

WAN SEKREPATU E SDON ONDRO A MUNKENKI.
EEN SCHILDPAD ZIT ONDER DE MANESCHIJN.

WIL JE NAAR DE ZINNEN LUISTEREN? VRAAG JOUW MAMA OF PAPA OF JE DE QR-CODE MAG SCANNEN. DAN KAN JE NAAR DE ZINNEN LUISTEREN

MAAK EEN SPOOKVERHAAL

EMANUEL NANGA EZRA E SDON NA
INI DEN KAMRA. A-E DE DUNGRU.
DEN E MEKI WAN TENTI NANGA TU
BIGI SRIBIKROSI. A WINTI E WAI EN
EZRA E FREDE PKINSO. EMANUEL E
LUKU EN ÈN TAKI DATI A NO MUS
FREDE. EMANUEL E TEKI EN
FLASHLIGHT ÈN POTI EN ABRA WAN
BUKU. WAN BUKU NANGA
SPUKTORI.

EMMANUEL EN EZRA ZITTEN IN HUN KAMER. HET
IS DONKER. ZE HEBBEN EEN TENT GEMAAKT MET
TWEË GROTE DEKENS. DE WIND WAAIT EN EZRA IS
EEN BEETJE BANG. EMMANUEL KIJKT HAAR AAN EN
ZEGT DAT ZE NIET BANG HOEFT TE ZIJN.
EMMANUEL PAKT ZIJN ZAKLAMP EN HOUDT HET
BOVEN EEN BOEK. EEN BOEK MET
SPOOKVERHALEN..

MAAK HET VERHAAL AF
EN SCHRIJF HET HIER OP.

BOO!

KLORU A PRENKI

KLEUR HET PLAATJE IN

TIPS:

- **BEGIN MET LICHTE KLEUREN**
- **DRUK NIET TE HARD**
- **WEES CREATIEF: ER ZIJN GEEN FOUTE KLEUREN!**

HEB PLEZIER!

SUMA NA YU FAMIRI?

WIE IS JOUW FAMILIE?

SUMA NA YU FAMIRI?

SCHRIJF OVER DE ZWARTE LETTERS

Oom

o m u

Tante

t a n t a

Neef

n e e f

Nicht

n i c h t

Broer

b r a d a

Zys

s i s s a

Moeder

m a m a

Vader

p a p a

overgrootoma

a f o

Oma

g r a n n ' m a

Opa

g r a n n ' p a

CHOCOLADEKOEKJES VOOR MOEDERDAG

(ONGEVEER 12 STUKS)

Hier is een eenvoudig recept voor chocoladekoekjes die kinderen zelf (met een beetje hulp van een volwassene voor de oven) kunnen maken voor Moederdag.

Wat heb je nodig?

- 100 g zachte boter (op kamertemperatuur)
- 100 g witte basterdsuiker
- 1 ei
- 150 g bloem
- 20 g cacao poeder (voor de chocoladesmaak)
- 1 mespuntje bakpoeder
- Eventueel: hagelslag, M&M's of gekleurde sprinkels voor de versiering

CHOCOLADEKOEKJES VOOR MOEDERDAG

(ONGEVEER 12 STUKS)

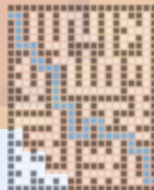
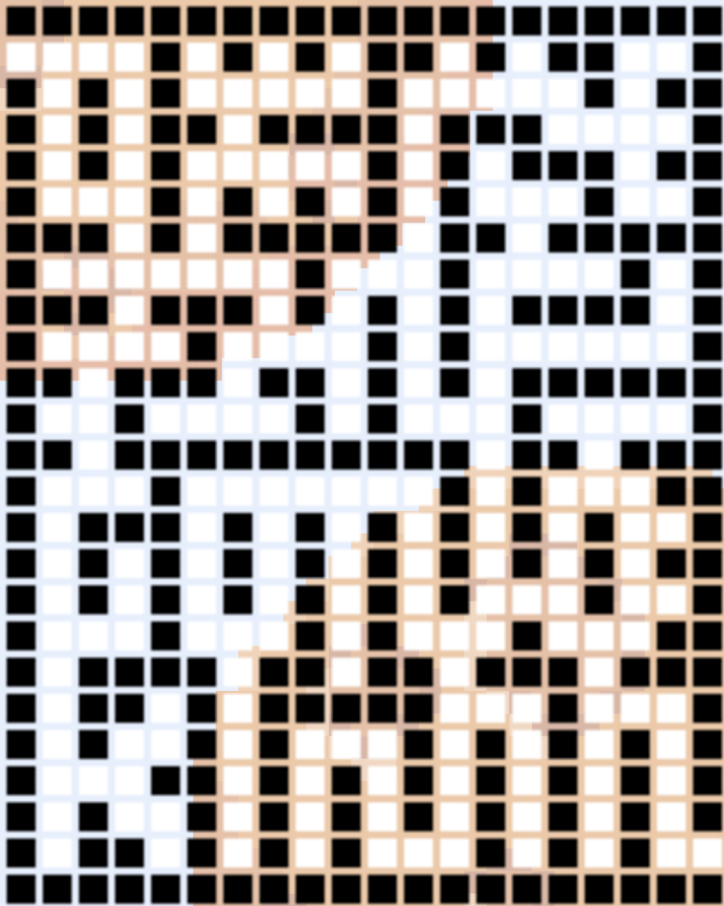
Wat moet je doen?

1. Verwarm de oven voor op 180°C (met hulp van een volwassene). Bekleed een bakplaat met bakpapier.
2. Meng de boter en suiker in een kom. Roer goed met een lepel of mixer tot het een luchtig geheel wordt.
3. Breek het ei in een kopje (let op dat er geen schilletjes in vallen) en voeg het toe aan het botermengsel. Roer opnieuw.
4. Zeef de bloem, cacao en bakpoeder boven de kom. Dit voorkomt klontjes. Roer alles met een houten lepel tot er een stevig deeg ontstaat.
5. Draai er kleine bolletjes van (zo groot als een walnoot). Leg ze op de bakplaat met genoeg ruimte ertussen (ze worden groter).
6. Druk de bolletjes een beetje plat met een vork of je vingers. Maak er hartjes van als je kunt!
7. Versier de koekjes met hagelslag, M&M's of sprinkels – moeder wordt blij van iets moois.
8. Bak de koekjes 12 minuten in de oven (laat een volwassene de oven open- en dichtdoen). Ze zijn klaar als ze er gaar uitzien, maar nog een beetje zacht aanvoelen.
9. Laat ze afkoelen op een rooster (niet op de hete plaat, anders breken ze). Zet ze stiekem op een mooi bordje en geef ze aan mama met een zelfgemaakte tekening.

Veel bakplezier en een fijne Moederdag!

DOOLHOF

SKRIFI ALA DEN NOMRU

SCHRIJF ALLE CIJFERS OP

SUDOKU #1

PER RIJ OF KOLOM MAG EEN CIJFER MAAR ÉÉN KEER
GEPLAATST WORDEN

3	5	6	2	1	8			
			5	3		1		
1	2	8	4	7	9			6
	1	5	7			9	3	4
9		4		6	5		7	2
		2	3		4	6		
5		1			7	4	6	
4			8	5	1	2	9	7
2	9	7	6				8	

1	8	5	3	4	6	7	9	2
7	7	9	1	5	8	3	6	4
3	6	4	2	7	9	1	8	5
5	1	6	9	4	3	2	7	8
2	2	8	7	1	4	3	9	6
4	3	7	5	6	1	8	4	9
4	3	9	2	8	7	5	1	6
6	5	6	3	7	4	8	2	1
6	6	5	7	9	8	1	4	3
8	2	8	1	3	6	5	9	7
9	4	7	8	1	2	6	3	5
3	5	6	2	1	8	7	4	9

!# uoqnuos

KLORU A PRENKI

KLEUR HET PLAATJE IN

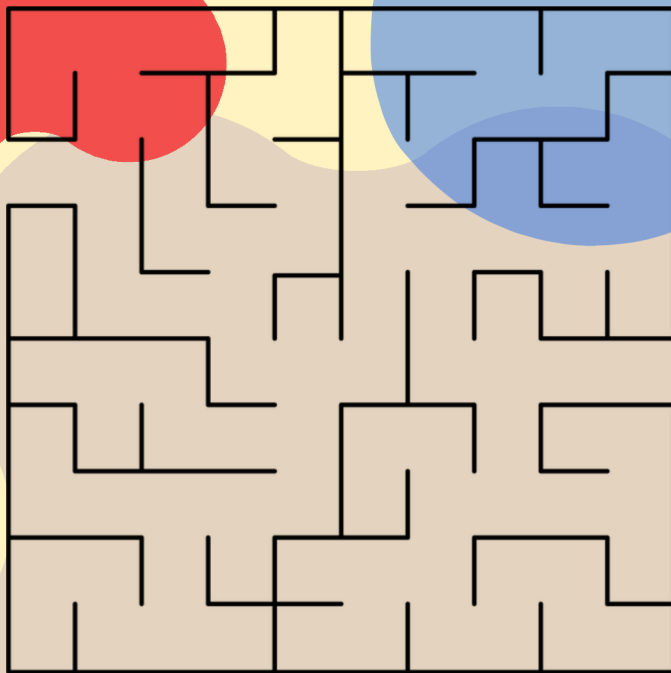
TIPS:

- BEGIN MET LICHTE KLEUREN
- DRUK NIET TE HARD
- WEES CREATIEF: ER ZIJN GEEN FOUTE KLEUREN!

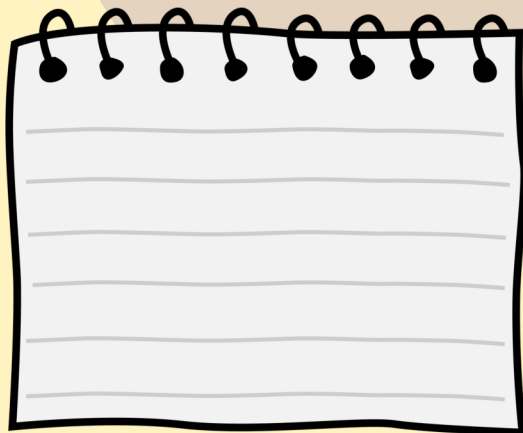
HEB PLEZIER!

DOOLHOF

WAT IS JOUW LIEVELINGSDIER ?

Schrijf iets over jouw lievelingsdier.

KOM MEKI WAN N'NYAN

LATEN WE EEN MAALTIJD MAKEN

Het Tropische Fruitavontuur

Tijdens je vakantie wil je soms iets lekkers en gezonds. Dit fruitrecept is perfect voor een warme dag. Het is kleurrijk, zoet en geeft je veel energie om te spelen. Samen met een volwassene maak je deze lekkere mix in een paar minuten.

Dit heb je nodig

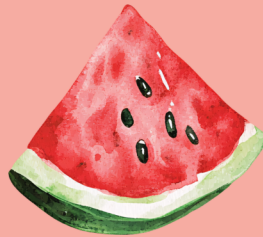
Voor dit recept heb je de volgende ingrediënten nodig: een appel, een trosje druiven, een banaan, vier stukjes ananas en een stukje meloen. Zorg ook voor een grote kom, een lepel en een mesje. **Vraag altijd aan een volwassene of je het mesje mag gebruiken.**

Stap 1: Voorbereiding

Vraag eerst aan een volwassene of je mag helpen in de keuken. Was je handen en was het fruit goed schoon onder de kraan. Leg alle ingrediënten op een schone tafel of snijplank.

WAN REDI APRA
EEN RODE APPEL

WAN PISI MLUN
EEN STUK MELOEM

WAN GRUN APRA
EEN GROENE APPEL

WAN N'NASI
EEN ANANAS

WAN BANA
EEN BANAAN

Ben je allergisch voor een bepaald fruit? Vraag aan jouw ander om een andere fruit te kiezen.

KOM MEKI WAN N'NYAN

LATEN WE EEN MAALTIJD MAKEN

Stap 2: Snijden van het fruit

Laat de volwassene de appel, ananas en meloen in kleine blokjes snijden. De pitjes en de schil gaan niet in de kom. Dit zijn harde stukken waar je goed op moet letten.

Stap 3: Druiven en banaan

Haal de druiven van de tros. Als ze groot zijn, mag je ze doormidden snijden. Pas op met de pitjes. Pel daarna de banaan en snijd hem in plakjes. Dit kun je vaak zelf doen met een bot mesje.

Stap 4: Meng en serveren

Doe al het fruit in de grote kom. Meng het voorzichtig met de lepel zodat alle kleuren door elkaar zitten. Schep het fruit in een mooi bakje. Nu is het klaar om op te eten.

Tips voor variatie

Je kunt er ook een beetje yoghurt of fruitsap over doen als je dat lekker vindt. Eet het direct op, dan is het het lekkerst en het gezondst. Bewaar geen stukjes banaan te lang, want die worden snel bruin.

WAN REDI APRA
EEN RODE APPEL

WAN PISI MLUN
EEN STUK MELOEN

WAN N'NASI
EEN ANANAS

WAN GRUN APRA
EEN GROENE APPEL

WAN BANA
EEN BANAAN

Ben je allergisch voor een bepaald fruit? Vraag aan jouw ander om een andere fruit te kiezen.

MEKI YU EIGI N'NYAN

MAAK JOUW EIGEN MAALTIJD

Omeni froktu yu e abi fanowdu?
Hoeveel vrucht/fruit heb jij nodig?

Plaat het cijfer achter het fruit dat jij nodig hebt en bewaar jouw recept goed.

APRA

.....

WATRAMLUN

.....

DROIFI

.....

WATRAMLUN

.....

ALANYA

.....

FRAMBOOS

.....

N'NASI

.....

BOSBESSEN

.....

MLUN

.....

AARBEI

.....

BANA

.....

MANYA

.....

APRA

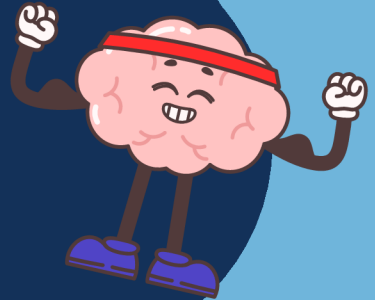
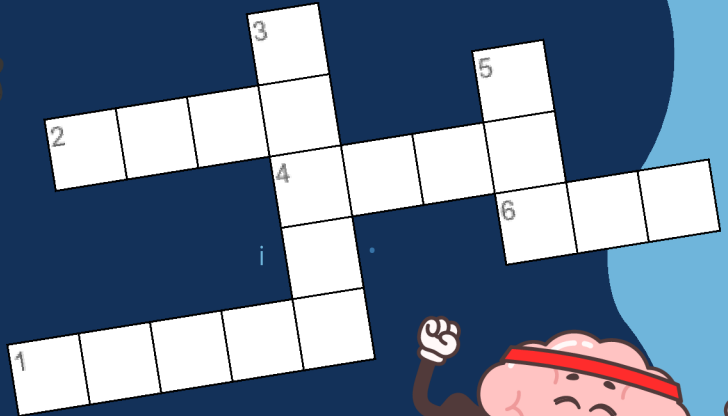
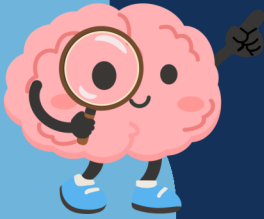
.....

Wist je dat je bij sommige woorden geen Surinaams woord hebt? Hier gebruik je gewoon het Nederlandse woord. Dit noemen we een **leenwoord**.

WAN KWALA

Wist je dat sommige kwallen, zoals de groene kwal *Turritopsis dohrnii*, biologisch onsterfelijk zijn? Een kwal in het Surinaams is kwala. Ze kunnen zich terugzetten naar een vroeger levensstadium (een poliep) als ze gewond of oud zijn, en dan opnieuw beginnen.

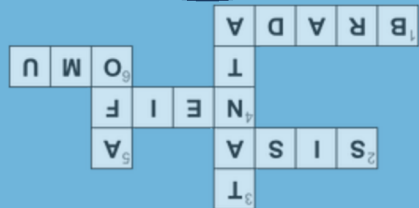

van links naar rechts

1. Hoe zeg je broer in het Surinaams?
2. Hoe zeg je zus in het Surinaams?
4. Hoe zeg je neef in het Surinaams?
6. Hoe zeg je oom in het Surinaams?

van boven naar beneden

3. je tante in het Surinaams?
5. Hoe zeg je overgrootmoeder of overgroot vader in het Surinaams?

Tot de
volgende keer!

TAN BUN!

